

การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*
Learning Promotion in the Digital Era by Libraries in Schools
Under the Jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration

วิสากร คำคุ้ม¹

Wisakorn Khamkhum¹

ประภาส พาวินันท์²

Prapat Pawinun²

พิมลพรรณ ประเสริฐวงศ์ เรพเพอร์³

Pimonpan Prasertwong Raper³

ศศินันท์ เศรษฐวัฒน์บดี⁴

Sasinan Setthawatbodee⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในการส่งเสริมการเรียนรู้ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 203 คน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 17 คน ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีห้องสมุดขนาด 1-2 ห้องเรียน และมีครูบรรณารักษ์ 1 คน ครูบรรณารักษ์โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อความต้องการในการจัดห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการบริหาร และด้านการบริการ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านงานเทคนิค และด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน

คำสำคัญ: ห้องสมุดโรงเรียน, การส่งเสริมการเรียนรู้, ครูบรรณารักษ์

* บทความนี้เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
e-mail: wisakorn.kh@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
e-mail: pawinun@yahoo.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
e-mail: raperpimonpan@gmail.com

⁴ รองศาสตราจารย์ รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
e-mail: sasinan@vru.ac.th

Abstract

The research aimed to investigate the implementation of school libraries under the Jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration (BMA) in learning promotion and to study the opinion of librarian teachers towards learning promotion in the digital era. The population consisted of 203 librarian teachers in schools under the Jurisdiction of BMA. The in-depth interview was employed to collect qualitative data with seventeen participants; administrators, librarian teachers, and teachers in the schools. The finding revealed that the most schools under Jurisdiction of BMA had a library at a size of 1-2 classrooms per one librarian teacher. Overall, the librarian teachers had an opinion towards the learning promotion in the digital era at moderate level. When considered in each aspect, it was found that they had an opinion at high level in two aspects; administration and services, followed by the opinion at moderate level in two aspects; technical work and teaching and learning support.

Keywords: School library, Learning promotion, Librarian

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 22 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (Phraratchabanyatkansuksahæng chat B.E. 2542, 1999), Phraratchabanyatkansuksahæng chat (Chabapthi 2) B.E. 2545, 2002) การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาความรู้ ความคิด ของเด็กและเยาวชน ให้เป็นพลเมืองดี ที่มีคุณภาพ การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้าง และหล่อหลอมพลเมือง ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของสังคมไทย (Boontinand, 2016)

ในยุคดิจิทัล ที่วิถีชีวิตของผู้คนต้องเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเข้าถึงความรู้และการเรียนไม่ได้ถูกจำกัดเฉพาะในระบบการศึกษาหรือการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น (Thailand Knowledge Park, 2014) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หรือที่เรียกว่า การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี (Technology-based Learning) มีหลายรูปแบบผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet)

อินทราเน็ต (Intranet) เอกซ์ทราเน็ต (Extranet) การถ่ายทอดผ่านดาวเทียม (Satellite Broadcast) และอื่นๆ เนื่องจากเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่งทำให้ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ และพัฒนาทักษะให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องพัฒนาทักษะเฉพาะด้านและความสามารถในการเรียนรู้ (Oungvarakorn, 2015) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งสารสนเทศทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน (Meepeth, 2009) โรงเรียนจึงได้จัดให้มีห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของครูและนักเรียน เพื่อติดตามความก้าวหน้าของวิทยาการและความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ และสถานการณ์ต่างๆ (Chaleysub, 2009) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ห้องสมุดโรงเรียนที่มีภารกิจในการสนับสนุนการเรียนการสอนต้องมีการปรับตัวและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าห้องสมุดโรงเรียนได้ประสบปัญหาการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานห้องสมุด เนื่องจากประสบปัญหาสำคัญ คือ

(1) การขาดแคลนงบประมาณในการลงทุนเพื่อนำเทคโนโลยีมาใช้งาน (2) ผู้บริหารไม่ได้ให้การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเท่าที่ควร และ (3) ปัญหาด้านบุคลากรของห้องสมุด ส่วนใหญ่ขาดแคลนครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยใช้ครูที่สำเร็จการศึกษาสาขาอื่น มาทำหน้าที่แทนครูบรรณารักษ์ (Tanapollerd, 2009) นอกจากนี้ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ยังขาด ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีในการทำงานห้องสมุด ทำให้ห้องสมุดไม่สามารถพัฒนาและก้าวทันการจัดการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีทิศทางในการสร้างเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ โดยการฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนบทบาทจากครูสอน เป็นครูพี่เลี้ยงหรือครูฝึก การเรียนแบบบูรณาการและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยากเรียนโดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากสื่อการสอนทุกรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการสืบค้นและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ทั้งในห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศอื่นๆ ทั่วโลก (Phonakorn, 2017) ดังนั้น การศึกษาการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจะทำให้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาครูบรรณารักษ์ให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงภาวะแวดล้อมที่กำลังรุกคืบเข้ามาอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ครูบรรณารักษ์มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนการสอนและยังมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในการส่งเสริมการเรียนรู้
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู

บรรณารักษ์ต่อสภาพการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัด

4. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

สมมติฐานการวิจัย

ครูบรรณารักษ์ที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชา ประสบการณ์ทำงาน และสังกัดโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (mixed methods research) โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าเป็นการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลหมายถึง การเรียนรู้ในรูปแบบที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน มีการนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สนใจ ใฝ่เรียนรู้ สนุกสนานและกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น

การจัดห้องสมุดในยุคดิจิทัล หมายถึง การจัดการทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล และมีการออกแบบระบบการเข้าถึงสารสนเทศ

และจัดเตรียมจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ช่วยค้นหาสารสนเทศและการให้บริการสารสนเทศดิจิทัล

2. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 431 คน จาก 431 โรงเรียน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (Srisa-ard, 2013) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 203 คน นอกจากนี้ ยังได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอน จำนวน 17 คน เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. ตัวแปรที่ศึกษาเพื่อการทดสอบสมมุติฐานการวิจัยสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แบ่งเป็นตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลส่วนตัวของครูบรรณารักษ์ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัด ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อความต้องการในการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ข้อมูลทั่วไปของห้องสมุดโรงเรียน (3) ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร และ (4) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูบรรณารักษ์ หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยระบุให้ครูบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 203 ฉบับ ได้รับคืนมาและเป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 174 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของแบบสอบถามทั้งหมด แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

(qualitative data) จากผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอน จำนวน 17 คน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.89 การใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean - \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (3) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้สถิติ t-test (independent samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way analysis of variance - One Way ANOVA) โดยใช้สถิติ F-test และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในกรณีที่เกิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยใช้วิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe')

สรุปและอภิปรายผล

ห้องสมุดโรงเรียนจะต้องจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ และจัดบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและครูในโรงเรียน โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยให้การจัดห้องสมุดตอบสนองความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น การนำสารสนเทศที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตจะมาช่วยเพิ่มเติมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดอย่างมาก อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตจะต้องได้รับการแนะนำการใช้งานโดยเฉพาะในประเด็นความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ เทียบตรง และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ผลการศึกษาได้นำเสนอในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

สภาพห้องสมุดโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีครูบรรณารักษ์ 1 คน ร้อยละ 86.78 ทำหน้าที่ในการบริหารงานห้องสมุดให้เป็นไปตามมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission, 2013) มีผู้ช่วยบรรณารักษ์ 1 คน ร้อยละ 8.62 และมีนักเรียนจิตอาสา อยู่ระหว่าง 6-10 คน ร้อยละ 32.76 เนื่องจากครูบรรณารักษ์มีภาระหน้าที่หลายประการ การจัดนักเรียนช่วยงานห้องสมุด จึงเป็นวิธีการที่ใช้กันทั่วไปในโรงเรียนต่างๆ เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของครูบรรณารักษ์ และยังเป็นวิธีการสำคัญที่จะดึงดูดความสนใจของนักเรียนอื่นๆ ให้เข้าใช้ห้องสมุด (Panlainak, N.d.)

ห้องสมุดส่วนใหญ่ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงและให้ความสำคัญกับยุคดิจิทัล โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาห้องสมุดมากขึ้น โดยมีการใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ ร้อยละ 50.57 ในการบริหารจัดการงานพื้นฐานห้องสมุดและมีคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต 1-5 เครื่อง นอกจากนี้ยังมีบริการจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย ร้อยละ 72.41

ห้องสมุดโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดให้นักเรียนได้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น ซึ่งห้องสมุดส่วนใหญ่ได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนแบบดั้งเดิมโดยจัดกิจกรรมบันทึกการอ่าน ร้อยละ 91.38 รองลงมาได้มีการจัดกิจกรรมเล่านิทาน ร้อยละ 85.06 กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด ร้อยละ 83.33 โดยจัดกิจกรรมนิทรรศการวันสำคัญ ร้อยละ 58.62 กิจกรรมตอบปัญหาสารานุกรมไทย ร้อยละ 52.30 และกิจกรรมหนังสือเล่มเล็ก ร้อยละ 50

การจัดบริการสำหรับครู ส่วนใหญ่ให้บริการแก่ครูในการจัดนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน และการให้ยืมหนังสือไปไว้ในห้องเรียน ร้อยละ 89.66 เท่ากัน รองลงมา คือ การร่วมสอนการใช้ห้องสมุดกับ

นักเรียน ร้อยละ 68.97 และการแนะนำหนังสือสำหรับครู ร้อยละ 52.30 สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, 2015) กล่าวว่า บริการสำหรับครู เป็นบริการที่ห้องสมุดควรจัดให้มีขึ้น เพราะครูจำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อเตรียมการสอนและพัฒนาตนเอง ห้องสมุดจึงควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร บริการที่น่าสนใจ ได้แก่ บริการจัดนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน บริการหนังสือจองหรือหนังสือสำรอง บริการอื่นๆ ตามที่ได้รับการร้องขอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิลักษณ์ ตรีองใจ (Trongchai, 2011) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งพบว่าห้องสมุดควรจัดบริการสำหรับครูให้มีการแนะนำการอ่าน เพื่อให้ผู้ใช้ได้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ที่สอดคล้องกับความต้องการมากที่สุด

การจัดให้บริการสำหรับนักเรียนส่วนใหญ่ ห้องสมุดจัดให้บริการยืม-คืน ร้อยละ 95.40 รองลงมา คือ แนะนำหนังสือใหม่/หนังสือน่าสนใจ ร้อยละ 91.38 สอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด ร้อยละ 87.36 แนะนำการใช้หนังสือ ร้อยละ 75.29 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ร้อยละ 72.41 และแนะนำการค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 51.15 สอดคล้องกับความคิดเห็นของ พรพรรณ จันทร์แดง (Jandaeng, 2014) ที่กล่าวว่า บริการสารสนเทศมีหลากหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และหน้าที่ของห้องสมุดแต่ละแห่งที่จะจัดให้มีบริการสารสนเทศมากน้อยแตกต่างกัน บริการสารสนเทศแบ่งเป็น บริการพื้นฐาน เช่น บริการยืม-คืน บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการเชิงรุก เช่น บริการสารสนเทศทันสมัย บริการห้องสมุดทางโทรศัพท์มือถือ บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับสารสนเทศ และใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการ

ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

ห้องสมุดโรงเรียนจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของครูและนักเรียน การส่งเสริมให้ผู้ใช้เข้าถึงสารสนเทศทั้งภายในห้องสมุดและนอกห้องสมุด การจัดบริการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถใช้บริการได้ภายในห้องสมุด และนอกห้องสมุด รวมทั้งการเข้าถึงสารสนเทศของห้องสมุดจากที่บ้าน การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียน จะช่วยเพิ่มศักยภาพในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน การเข้าถึงสารสนเทศในชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบของสื่อดิจิทัล การให้บริการช่วยการค้นคว้าผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ต โดยการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน สื่อสังคมออนไลน์ ในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครูและนักเรียน โดยมีห้องสมุดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางความร่วมมือในโรงเรียน และเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับโรงเรียนอื่น การสำรวจในครั้งนี้ทำให้ทราบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อความต้องการในการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อความต้องการในการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหาร ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมา คือ ด้านการบริการ ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ด้าน คือ ด้านด้านงานเทคนิค ($\bar{X} = 3.36$) และด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.33$) ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหาร ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นเห็นว่า ห้องสมุดควรมีการจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคดิจิทัล โดยการติดตั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขึ้นภายในห้องสมุด

ให้มีการเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตและการให้บริการสารสนเทศในระบบออนไลน์ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน เช่น การติดตั้งคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊กคอมพิวเตอร์ โน้ตแพด คอมพิวเตอร์ หรือแท็บเล็ต จุดบริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด และได้รับสารสนเทศที่ทันสมัยสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล สำหรับการจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุด จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีความคิดเห็นตรงกันว่า โรงเรียนต้องจัดทำนโยบายและแผนในการพัฒนาห้องสมุดเพื่อรองรับการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลที่ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับความคิดเห็นของพรชนิตว์ ลีนาราช (Leenaraj, 2005) ที่ว่าการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ต้องอาศัยปัจจัย 4 อย่าง คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการหรือเทคนิคในการบริหาร ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ คือ (1) การกำหนดนโยบายหรือการวางแผนงาน (2) การดำเนินตามแผนงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. ด้านงานเทคนิค ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นเห็นว่า การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนแต่ละช่วงวัยมีความต้องการที่แตกต่างกัน และต้องการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ห้องสมุดควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนในยุคดิจิทัล โดยการสร้างทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุด การแปลงไฟล์ในรูปแบบดิจิทัล หรือการสร้างลิงค์เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล จะทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน รักการเรียนรู้ และรู้จักใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ในห้องสมุด ทั้งยังก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศนั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของนพลักษณ์ ทองศาสตรา

(Thongsastra, 2008) พบว่า การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศนั้นควรมีการจัดหาสารสนเทศทุกรูปแบบ ทั้งวัสดุตีพิมพ์ วัสดุไมตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนต้องมีการจัดทำเครื่องมือการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภท

3. ด้านการบริการ ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่า การใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่อ่านหนังสือ นักเรียนสามารถเลือกอ่านหนังสือได้ตามความสนใจ ทั้งหนังสือวิชาการ หนังสือบันเทิง วารสาร นิตยสาร อย่างไรก็ตามในยุคสมัยที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ห้องสมุดต้องมีการปรับตัวให้เหมาะสม การจัดบรรยากาศการให้บริการสารสนเทศยุคใหม่ การจัดนั้นทำให้นักเรียนและครูสามารถทำกิจกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงสารสนเทศในระบบออนไลน์ และมีการจัดบริการที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น บริการแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ บริการตอบคำถามและค้นคว้าแบบออนไลน์ สอดคล้องกับความคิดเห็นของพรพรรณ จันท์แดง (Jandaeng, 2014) กล่าวว่า การจัดเตรียมสารสนเทศประเภทต่างๆ พร้อมทั้งเตรียมพื้นที่รวมถึงโต๊ะและเก้าอี้สำหรับการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด การจัดบรรยากาศแบบผ่อนคลาย ช่วยดึงดูดให้ผู้ใช้บริการเข้าห้องสมุดมากขึ้น

4. ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน ทรัพยากรสารสนเทศมีความหลากหลายและเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระบบออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดปัญหาในการนำมาใช้ประโยชน์ ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการแนะนำนักเรียนในการใช้แหล่งสารสนเทศ โดยการสอนให้นักเรียนใช้แหล่งสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม สามารถเลือกและพิจารณาสารสนเทศได้ เช่น การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต นักเรียนควรรู้จักแหล่งสารสนเทศแต่ละประเภท สามารถพิจารณาเลือกได้ว่าข้อมูลที่ต้องการนั้น หาได้จากแหล่งสารสนเทศใดที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว สอดคล้องกับความคิดเห็นของรุ่งฤดี อภิวัฒน์สร (Apiwathnasorn, 2007) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอน มีการเตรียมการสอนโดยใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด สามารถแนะนำได้ว่าข้อมูล

ประเภทใดจะค้นได้จากทรัพยากรประเภทใดในห้องสมุด ตลอดจนสามารถแนะนำนักเรียนในการค้นคว้าเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง จากการสอนของครูนักเรียนสามารถเตรียมการเรียนรู้ไป ในขณะที่ครู ก็เตรียมการสอนเป็นการสร้างพื้นฐานในการเรียน การค้นหาสารสนเทศก่อนและหลังเรียน รวมทั้งการได้รับความรู้ในชั่วโมงเรียน จะช่วยให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมาย

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1. ครูบรรณารักษ์ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา สาขาวิชา อายุ และประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นตรงเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

2. ครูบรรณารักษ์ที่สังกัดโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

แนวทางการจัดห้องสมุดโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

การพัฒนาห้องสมุดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะช่วยให้ห้องสมุดสนับสนุนการเรียนในยุคดิจิทัลได้มากยิ่งขึ้น จากการสำรวจความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์ ทำให้ทราบความคิดเห็นและทราบแนวทางในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ดังนี้

ด้านการบริหาร

1. การจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุด โรงเรียนควรจัดทำนโยบายด้านการพัฒนาห้องสมุดในยุคดิจิทัลที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม

2. การจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้โดยการจัดพื้นที่สำหรับการอ่านการทำงาน และการพักผ่อนภายในห้องสมุด ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศหรือสื่อดิจิทัลได้อย่างสะดวก เช่น การจัดโต๊ะสำหรับวางคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่อพ่วง จุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย บริการอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ทั้งแบบตั้งโต๊ะและแบบพกพา

3. การจัดมุมหรือห้องบริการอย่างเป็นสัดส่วน เช่น ห้องอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ห้องประชุมหรือห้องศึกษาเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย ห้องบันทึกหรือกิจกรรมสันทนการ

4. วางแผนร่วมกับบุคลากรกลุ่มอื่นในการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน ทำให้ครูมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอน การค้นคว้า การจัดทำสื่อประกอบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านงานเทคนิค

1. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่หลากหลายประเภท ได้แก่ สารสนเทศในรูปแบบข้อความไฟล์เสียง (Audio) ภาพนิ่ง ภาพ เคลื่อนไหว และวีดิทัศน์ ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

2. การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่เดิมให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลของห้องสมุดโดยการสร้างหรือแปลงไฟล์ในรูปแบบดิจิทัล การสร้างลิงค์เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล และนำไปเผยแพร่ในเว็บไซต์ หรือฐานข้อมูลของห้องสมุดเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้อย่างได้สะดวกและรวดเร็ว

ด้านการบริการ

การให้บริการของห้องสมุดในยุคดิจิทัลไม่แตกต่างจากการให้บริการในยุคก่อน โดยมุ่งเน้นให้ผู้ใช้บริการได้รับสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการอย่างรวดเร็ว แต่เมื่อมีการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้มีมากขึ้น ห้องสมุดจึงพัฒนาการบริการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

1. บริการยืม-คืน หนังสืออัตโนมัติผ่านเครื่องยืม-คืนด้วยตนเอง โดยนักเรียนสามารถยืมหนังสือได้ด้วยตนเองไม่ต้องผ่านบรรณารักษ์

2. บริการแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือที่สามารถสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ ยืม-คืน สื่อดิจิทัล (e-books, e-journals, e-databases) และการแนะนำหนังสือดิจิทัลที่น่าสนใจ

3. การให้บริการตอบคำถาม และค้นคว้า ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ในช่องทางที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น เช่น Facebook , Line, Instagram สามารถตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าได้อย่างรวดเร็ว และสะดวกมากยิ่งขึ้น

4. จัดทำระบบ GPS เพื่อค้นหาหนังสือและสื่อการศึกษาอื่นๆ ในห้องสมุด

5. บริการอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์ โน้ตแพดคอมพิวเตอร์ e-reader และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

6. บริการบทเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียน (e-learning) เพิ่มเติมนอกเหนือจากหนังสือสิ่งพิมพ์เพื่อให้เพียงพอต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ เป็นการนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ นักเรียนจะได้รับความสะดวกในการเรียนและเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

7. จัดทำโปรแกรมประยุกต์ (Application) ของห้องสมุดเพื่อให้ความรู้ในด้านต่างๆ และการแนะนำโปรแกรมประยุกต์ทางการศึกษาสำหรับนักเรียน และครู เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน

ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน

1. การส่งเสริมและสอนการใช้แหล่งสารสนเทศ ดิจิทัลเพื่อประกอบการเรียนการสอน เนื่องจากสื่อออนไลน์มีความหลากหลายและมาจากแหล่งสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือแตกต่างกัน ห้องสมุดโรงเรียนจึงต้องแนะนำนักเรียนให้มีทักษะการรู้สารสนเทศดิจิทัล ได้แก่ การรู้จักแหล่งสารสนเทศและการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ การเลือกและการประเมินคุณค่าสารสนเทศจากเว็บไซต์และแหล่งสารสนเทศออนไลน์อื่นๆ เพื่อให้ได้รับสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ และสอดคล้องกับสถานการณ์

1.1 แนะนำวิธีการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ โดยการใช้ Search Engine การใช้ ตรรกบูลีน (Boolean Logic) ช่วยกำหนดขอบเขตคำค้นที่ต้องการให้แคบลง หรือกว้างขึ้น

1.2 การเลือกเครื่องมือและการใช้เทคโนโลยี เพื่อเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม สามารถเปรียบเทียบสารสนเทศที่ได้จากแหล่งข้อมูลประเภทต่างๆ เช่น หนังสือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ หรือไฟล์ประเภทต่างๆ เช่น pdf, docx, html เป็นต้น

1.3 การแนะนำให้รู้จักวิธีการบันทึกผลการสืบค้นในรูปแบบต่างๆ เช่น การสร้างฟลเดอร์เก็บงาน การเรียกดูประวัติการสืบค้นย้อนหลัง หรือจัดเก็บโดยใช้โปรแกรมจัดเก็บข้อมูลและจัดทำรายการอ้างอิง

2. การสอนนักเรียนให้ใช้ข้อมูลสารสนเทศอย่างถูกต้อง ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ หรือสิทธิ์ของผู้อื่น โดยการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้

3. การสอนนักเรียนให้เป็นผู้ใช้สื่อออนไลน์ที่ดี มีมารยาทในการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การโพสต์หรือแชร์ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และถูกต้อง

4. การร่วมมือกับครูในการพัฒนาการสอน โดยการใช้ห้องสมุด สื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดมีหลากหลายประเภท ครูผู้สอนสามารถนำนักเรียนมาสอนที่ห้องสมุด โดยการใช้สื่อที่มีในห้องสมุดประกอบการสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น หรือบูรณาการการสอนโดยใช้สื่อดิจิทัลในห้องเรียน มอบหมายให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมที่ห้องสมุด

ข้อเสนอแนะ

1. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการสนับสนุนการเรียนของนักเรียนในยุคดิจิทัล

2. การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการเรียนของนักเรียนในยุคดิจิทัล

References

- Apiwathnasorn, R. (2007). *Hongsamut læ saranithet phua kansuksakhonkhwa*. Bangkok: Thripphoen Education. (In Thai).
- Boontinand, V. (2016). Kansuksakap kansang khwampen phonlamung nai rabop prachathipatai. In Prajak Kongkirati and Pokpong Junvith (Eds.) *Puey kap sangkhom Thai nai wikrit plian phan*. (p.73-108). Bangkok: The Foundation for The Promotion of Social Sciences and Humanities Textbooks Projects. (In Thai).
- Chaleysub, S. (2009). Phol: Thamhai hongsamut pen mak kwa "Hongsamut". In *Hongsamut kansuksa wichachip bannaraksasat læ sarasonthet sat nai yuk kan plianplæng*. (p.70-88). Bangkok: Thai Library Association. (In Thai).

- Jandaeng, P. (2014). *Hongsamut yuk mai*. Bangkok: SE-EDucation. (In Thai).
- Leenaraj, B. (2005). *Hongsamut rongrian prathom sukka*. Khon Kaen: Khon Kaen University. (In Thai).
- Meepeth, J. (2009). "Hongsamut rongrian yuk mai". *Thai Education Journal*, 6(54), 22-24. (In Thai).
- Office of the Basic Education Commission. (2013). *Matrathan hongsamut rongrian sangkat samnakngan khana kammakan kansuksa naphun than Phutthasakkarat (B.E.) 2556*. Bangkok: OBEC. (In Thai).
- Office of the Basic Education Commission. Bureau of Academic Affairs and Educational Standards. (2015). *Kanchat borikan læ kitchakam hongsamut*. Bangkok: OBEC. (In Thai).
- Oungvarakorn, S. (2015). Khru: Apiwat kan rianru sukhunnaphap kansuksa nai satawat thi yisipet. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*, 2(1), 65-78. (In Thai).
- Panlainak, K. (N.d.). *Kan patibat ngan hongsamut rongrian*. (3rd ed.). Bangkok: Suwiryasan. (In Thai).
- Phnakorn, C. (2017). *KansuksaThai nai yuk Thailand 4.0.*. Retrieved January 20, 2017, from <http://km.li.mahidol.ac.th/thai-studies-in-thailand-4-0/>. (In Thai).
- Phraratchabanyatkansuksahængchat B.E. 2542. (1999). *Ratchakitchanubeksa*, 74(6 Ko 18 August 1999), 1-23. (In Thai).
- Phraratchabanyatkansuksahængchat (Chabapthi 2) B.E. 2545. (2002). *Ratchakitchanubeksa*. 119(74 Ko 19 December 2002), 15-21. (In Thai).
- Srisa-ard, B. (2013). *Kanwichai buangton*. (9th ed.) Bangkok: Suwiryasan. (In Thai).
- Tanapollerd, S. (2009). Hongsamut rongrian. In *Hongsamut kansuksa wichachip bannarakasat læ sarasonthet sat nai yuk kan plianplæng*. (p.126-136). Bangkok: Thai Library Association. (In Thai).
- Thailand Knowledge Park. (2014). Khid ruang sangkhom than khwamru kanchatkan khwamru kan rianru nai yuk dichithan. In Winithakun, W. (Ed.). *Ruam mit khit ruang kan rianru*. (p.3-5). Bangkok: TKP. (In Thai).
- Thongsastra, N. (2008). *The operation of public libraries under the Supervision of the Bangkok Metropolitan Administration*. (Master's thesis in Library and Information Science). Graduate School, Ramkhamhaeng University, Bangkok. (In Thai).
- Trongchai, S. (2011). *A model for primary school libraries for learning under the Supervision of the Samut Sakhon Primary Educational Service Area*. (Master's thesis in Library and Information Science). Graduate School, Ramkhamhaeng University, Bangkok. (In Thai).